

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI**

GULISTON DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

**“UZLUKSIZ TA'LIM TIZIMIDA MALAKALI
MUTAXASSISLARNI TAYYORLASHNING MUAMMO VA
YECHIMLARI: 5 E MODEL MOHIYATI, XORIJIY
TAJRIBALAR” MAVZUSIDA RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
ANJUMAN MATERIALLARI**

2026-YIL 22-23-MAY

**«GRAND KONDOR PRINT»
TOSHKENT – 2026**

UDK: 219.246:69.28:34

KBK: 122.215.148

T 097

DOI: <https://zenodo.org/records/20696033>

“Uzluksiz ta’lim tizimida malakali mutaxassislarni tayyorlashning muammo va yechimlari: 5E modeli mohiyati, xorijiy tajribalar” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari, (23-may 2026-yil). [To’plam]: – Toshkent: “GRAND KONDOR PRINT”, 2026 y., 1009 b.

Ushbu to’plamga 2026-yil 22-23-may kunlari Guliston davlat pedagogika instituti Pedagogika fakulteti “Boshlang’ich ta’lim metodikasi” hamda “Maktabgacha ta’lim” kafedralarida “Uzluksiz ta’lim tizimida malakali mutaxassislarni tayyorlashning muammo va yechimlari: 5E modeli mohiyati, xorijiy tajribalar” mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjuman qatnashchilarining ma’ruza materiallari kiritilgan. Ilmiy-amaliy anjuman materiallari to’plamida respublika oliy ta’lim muassasalarining professor-o’qituvchilari, ilmiy tadqiqotchilar, magistrlar, doktorantlar, talabalarning ilmiy maqolalari o’rin olgan.

Taqrizchilar:

B.Abdullayeva – pedagogika fanlari doktori, professor

S.I.Qulmamatov – pedagogika fanlari nomzodi, dotsent

Mas’ul muharrir:

N.T.Misirova – pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori(PhD), dotsent.

M.Dj.Toshmatova – pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori(PhD), dotsent.

M.Berdiyeva – “Maktabgacha ta’lim” kafedrası mudiri, p.f.f.d.(PhD), dotsent v.b.

D.A.Utanbayeva – pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori(PhD), dosent v.b.

Tashkilotchilar:

D.M.Elmuratova – “Boshlang’ich ta’lim metodikasi” kafedrası mudiri, pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori(PhD), professor v.b.

A.A.Bolibekov – “Maktabgacha ta’lim” kafedrası dotsenti, pedagogika fanlari nomzodi.

Tahrir hay’ati:

A.Nizamov, X.Umarov, M.Toshmatova, M.Eshonqulova, M.Bayzakova, G.Umarova, D.Nosirova, G.Yusufaliyeva, K.Eshonqulova, D.Kurbanova, J.Ro’zimatov, G.Niyozova, N.Sulaymanova, G.Shoymatova, B.Xolyigitova, J.Sheranova, G.Xolmatova, Sh.Jabbarova, U.Bakirova.

Mas’ullar:

N.Abduraxmonova – pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori(PhD), katta oq’ituvchi

M.Raimqulova – “Maktabgacha ta’lim” kafedrası o’qituvchisi

To’plamda nashr etilgan maqola va tezislardagi ma’lumotlarning haqqoniyligiga mualliflar mas’uldirlar.

KIRISH

Jahon ta'lim tizimidagi islohotlar va zamonaviy talablarning oshishi, ta'lim jarayoniga innovatsion yondashuv va texnologiyalarni joriy etishni taqozo etmoqda. Ta'lim jarayoniga tatbiq etilayotgan innovatiya usullari samarasi bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-pedagogik ijodkorligi xarakteri va uning rivojlanganligi darajasiga bevosita bog'liq.

Mamlakatimizda ta'lim tizimini isloh qilish, yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlash borasida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash borasida keng ko'lamli tadbirlar amalga oshirilmoqda. Uzluksiz ta'lim tizimining barcha bosqichlarida ta'lim samaradorligini oshirish, yuqori pedagogik mahoratga ega kadrlar tayyorlash orqali sifatli ta'lim berish imkoniyatlarini kengaytirish bugungi kunning ustuvor vazifalaridan biridir. Bu borada ta'lim sohasida faoliyat yurituvchi pedagoglarning amaliyotdagi ko'nikmalarini mustahkamlash va ilmiy izlanuvchanlikni rivojlantirishga qaratilgan texnologiyalarni takomillashtirish hamda innovatsion faoliyatning turli darajalarini talab darajasida egallashlari uchun xorijiy tajribalarga asoslangan ta'lim muhitini, pedagogik sharoitlar va didaktik imkoniyatlarni ta'minlash o'ziga xos ahamiyat kasb etadi.

Kadrlar salohiyati jamiyatning iqtisodiy, siyosiy va ma'naviy barqarorligini ta'minlovchi asosiy omillardan biridir. Malakali, bilimli va yuksak ma'naviyatli kadrlar jamiyatda innovatsion rivojlanishni ta'minlaydi, ijtimoiy muammolarni hal etishda muhim rol o'ynaydi hamda davlat boshqaruvi tizimining samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, kadrlar salohiyatining yetarli darajada rivojlanmaganligi ijtimoiy tengsizlik, ishsizlik, boshqaruvdagi samarasizlik kabi muammolarni keltirib chiqarishi mumkin. Bu esa jamiyat barqarorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Jamiyat barqarorligini ta'minlashda kadrlar salohiyatini yuksaltirish masalasi faqat iqtisodiy yoki tashkiliy muammo bo'lib qolmay, balki chuqur ijtimoiy-falsafiy mazmun kasb etadi. Chunki bu jarayon insonning bilim, tafakkur, qadriyatlar va ma'naviy dunyosining rivojlanishi bilan chambarchas bog'liqdir. Kadrlar tayyorlash tizimida zamonaviy yondashuvlarni joriy etish, ta'lim sifati va samaradorligini oshirish, yosh avlodni har tomonlama barkamol etib tarbiyalash muhim vazifalardan hisoblanadi.

Shuningdek, kadrlar salohiyatini yuksaltirish jarayonida innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish, ilm-fan va ishlab chiqarish integratsiyasini kuchaytirish, uzluksiz ta'lim tizimini rivojlantirish muhim o'rin tutadi. Bu esa nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshiradi, balki jamiyatda ijtimoiy adolat, barqarorlik va farovonlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Guliston davlat pedagogika institutida o'tkazilayotgan "Uzluksiz ta'lim tizimida malakali mutaxassislarni tayyorlashning muammo va yechimlari: 5E modeli mohiyati, xorijiy tajribalar" mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjuman mazkur yo'nalishda olib borilayotgan ilmiy izlanishlarni muhokama qilish, mavjud muammolarni aniqlash va ularning yechimlarini ishlab chiqish uchun muhim ilmiy maydon hisoblanadi. Ushbu anjuman doirasida kadrlar salohiyatini oshirishning nazariy va amaliy jihatlari, inson kapitalini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari, ta'lim tizimini

takomillashtirish, zamonaviy boshqaruv mexanizmlarini joriy etish kabi masalalar keng qamrovda tahlil etiladi.

Mazkur anjuman materiallari uzluksiz ta'lim tizimida malakali kadrlar tayyorlashning dolzarb muammolarini chuqur o'rganish, amaliy tavsiyalar ishlab chiqishda muhim manba bo'lib xizmat qiladi. Shu jihatdan, mazkur ilmiy-amaliy anjuman mamlakatimizda malakali kadrlar tayyorlash, zamonaviy yondashuvlar va xorijiy tajribalar asosida ularning kasbiy kompetentligini rivojlantirish yo'lida muhim ahamiyat kasb etadi.

Guliston davlat pedagogika instituti
rektori J.X.KARSHIBAYEV

orqali bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida zamonaviy metodik yondashuvlar shakllanadi, o'quvchilarda esa mustaqil fikrlash, ijodkorlik, kommunikativlik va funksional savodxonlik kompetensiyalari rivojlanadi.

Xulosa qilib aytganda, 5E modeli bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarda o'qish savodxonligini rivojlantirishga tayyorlashda samarali didaktik vosita hisoblanadi. Mazkur model o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, matn bilan ishlash kompetensiyasi, ijodiy va tanqidiy tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, 5E modeli asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni bo'lajak o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini oshiradi, innovatsion texnologiyalarni qo'llash kompetensiyasini shakllantiradi hamda xalqaro baholash dasturlariga mos zamonaviy pedagogik faoliyatni yo'lga qo'yishga yordam beradi. Kelgusida boshlang'ich ta'limda o'qish savodxonligini rivojlantirish bo'yicha metodik tizimlarni 5E modeli asosida takomillashtirish muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. OECD. *PISA 2022 Assessment and Analytical Framework*. Paris: OECD Publishing, 2022.
2. Mullis I.V.S., Martin M.O. *PIRLS Assessment Framework*. Boston College, 2021.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi PF-5712-son Farmoni.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 11-maydagi PQ-241-son Qarori.
5. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
6. Bybee R.W. *The BSCS 5E Instructional Model and 21st Century Skills*. Colorado Springs, 2013.
7. Rodger W. Bybee. *Scientific Inquiry and Science Teaching*. USA, 2014.
8. Ministry of Education Singapore. *Teaching and Learning Framework*, 2021.
9. Xoliqov A. Pedagogik mahorat. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2021.
10. Tolipov O., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Fan, 2019.

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING BADIY MATN USTIDA ISHLASHGA METODIK TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLARNING AHAMIYATI

Utanbayeva Dildora Abdixadirovna

Guliston davlat pedagogika instituti "Boshlang'ich ta'lim metodikasi" kafedrası
dotsenti v.b., p.f.f.d.(PhD)

Annotatsiya: ushbu maqolada bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining badiiy matn ustida ishlashga metodik tayyorgarligini rivojlantirish mazmuni, matnni tahlil qilishga o'rgatishda zamonaviy yondashuvlarning ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, kommunikativ yondashuv, kognitiv-pragmatik yondashuv, bixevioristik yondashuv, integrativ yondashuv, kompetensiyaviy yondashuv, kontekstli yondashuv, kognitiv yondashuv kabi zamonaviy yondashuvlarning mazmuni bayon qilingan.

Kalit so'zlar: boshlang'ich sinf, matn, badiiy matn, matnni tahlil qilish, kommunikativ yondashuv, kognitiv-pragmatik yondashuv, bixevioristik yondashuv,

integrativ yondashuv, kompetensiyaviy yondashuv, kontekstli yondashuv, kognitiv yondashuv.

Abstract: This article discusses the content of developing the methodological readiness of future primary school teachers to work on literary texts, the importance of modern approaches in teaching text analysis. It also describes the content of modern approaches such as the communicative approach, cognitive-pragmatic approach, behaviorist approach, integrative approach, competency-based approach, contextual approach, and cognitive approach.

Keywords: primary school, text, literary text, text analysis, communicative approach, cognitive-pragmatic approach, behavioral approach, integrative approach, competency-based approach, contextual approach, cognitive approach.

Аннотация: В данной статье рассматривается содержание формирования методической готовности будущих учителей начальной школы к работе с литературными текстами, а также важность современных подходов в обучении анализу текстов. Описывается также содержание таких современных подходов, как коммуникативный подход, когнитивно-прагматический подход, бихевиористский подход, интегративный подход, компетентностный подход, контекстуальный подход и когнитивный подход.

Ключевые слова: начальная школа, текст, литературный текст, анализ текста, коммуникативный подход, когнитивно-прагматический подход, поведенческий подход, интегративный подход, компетентностный подход, контекстуальный подход, когнитивный подход.

Jahon ta'limi va ilmiy tadqiqot muassasalarida xalqaro o'qish savodxonligini o'rganishni yuksaltirish fikr va ma'lumotlarni integratsiyalash o'qish savodxonligini oshirish, badiiy matnni o'qish savodxonligini shakllantirish bo'yicha ilmiy tadqiqotlar olib borilmoqda. Badiiy adabiy qonuniyatlarini tushunish, badiiy g'oya negizida mantiqli xulosalar chiqarish, tilning obrazli va ifodali vositalarni badiiy asardagi vazifalarga muvofiq idrok etish qobiliyatlarini shakllantirish bo'yicha ilmiy tadqiqotlarga e'tibor berilmoqda.

Respublikamizda so'nggi yillarda til o'qitish tizimini, nutqni rivojlantirish bo'yicha yangicha innovatsion texnologiyalarni takomillashtirish, umumiy o'rta ta'lim maktablarida o'quvchilarning bilim egallash imkoniyatlarini yaratish hamda ularning mantiqiy, ijodiy faoliyatini takomillashtirishning me'yoriy asoslari yaratilmoqda. Muhtaram yurtboshimiz "...o'quvchi va muallimlar bilimini baholashda xalqaro tajribalar (PISA, TIMSS, PIRLS) bosqichma-bosqich joriy etiladi"[1] – deb ta'kidladilar. Natijada yosh avlodning ta'lim-tarbiya-bilimning mushtarak holda mukammal olib borilishi ta'lim oluvchilarning zamonaviy ko'nikmalarini egallashi, axborotlar bazasini o'zlashtirishi, mustaqil fikrlay oladigan yoshlarni tarbiyalash imkoniyatlari kengayadi.

Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining matnni tahlil qilish kompetentligini rivojlantirishda ularning til o'qitish mazmunida badiiy va ilmiy-ommabop matnlarni tahlil qilish, zamnaviy yondashuvalr asosida matn mazmunini anglash kompetentligini hosil qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Metodik tayyorgarlik bu – ilmiy-nazariy asoslanishlarga doimo tayanib ish ko'rish hisoblanib, ta'lim samaradorligini oshirishda

o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini rivojlantirish bugungi kunning dolzarb muammolaridan biri hisoblanadi.

Matn deganda murakkab sintaktik butunlik va erkin gaplardan iborat butunlikni tushunish kerak. Matnning sintaktik tahlili gaplar o'rtasidagi aloqalarni o'rganish, matnni gapdan kattaroq sintaktik birliklarga, murakkab sintaktik butunlikka parchalashni o'z ichiga oladi"[5]. Matnning leksik-grammatik aspekti uning konstrukturaviy mazmunini tashkil qiladi.

"Matn ustida ishlash mohiyat e'tibori bilan asar mazmunini o'zlashtirish, g'oyaviy-badiiy xususiyatlarini o'rganish va shu asosda o'quvchilarning mustaqil fikrlash malakasini shakllantirish orqali ma'naviy-axloqiy tarbiya berish vazifasiga xizmat qiladi"[6]. Boshlang'ich sinf o'quvchilari roman, qissa, dostonlarni batafsil yoritib, to'liq tahlil qila olmaydilar. Mantiqiy fikrlashga o'rgatuvchi kichik matnlarni o'qib tahlil qilish jarayonida ularda tanqidiy va mustaqil fikrlash malakalari o'sadi.

M.Mokina "Matnni o'qish va tushunishga tayyorgarlik ishlarini tashkil etish xilma-xil shakllarni qo'llashdan boshlanadi"[7], – deya izohlaydi. Matn yonida matn sarlavhasi va uning g'oyasiga uyg'un holda keltirilgan rasm o'quvchilarda zukkolik, keng idrokni kuchaytiradi.

Metodist olim kommunikativ yondashuvni "muloqotning maqsadlari, sohalari va vaziyatlari bilan adekvat muloqot qilish qobiliyati va haqiqiy tayyorligi, og'zaki muloqotga va o'zaro tushunishga tayyorlik"[3], deb ta'riflaydi.

Metodist olim D.N.Yuldasheva "O'zbek tilini o'qitish metodikasi (kognitiv-pragmatik yondashuv asosida)" darsligining O'zbek (ona tili) tili ta'limining umumiy asoslari deb nomlangan 2-bo'limining Ona tili ta'limida zamonaviy yondashuvlar qismida "Bugungi kunda ona tili ta'limida uch xil yondashuv (bixevioristik yondashuv, integrativ yondashuv hamda kompetensiyaviy yondashuv)dan foydalanilmoqda. Mazkur yondashuvlar mohiyatan bir-birini to'ldirib boradi va o'qituvchi dars davomida ulardan vaziyat talab qilgan holatni inobatga olib foydalanmog'i zarur.

1.Bixevioristik yondashuv.

2.Integrativ yondashuv.

3. Kompetensiyaviy yondashuv"[10]. Bu yondashuvlar ona tili ta'limi bilan birgalikda Boshlang'ich ta'lim o'qish savodxonligini mazmuni takomillashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shunisi ahamiyatliki, mazkur yondashuvlar mutanosiblikda rivojlantirib borilishi talabalarining og'zaki va yozma monologik nutqini, informativ, aksiologik bilimlarini amaliy ifodalashini mustahkamlaydi.

M.Urazova "...kontekstli yondashuv umuman o'quv jarayonini tashkil etish xususiyatlarini va maxsus fanlarni o'qitish metodikasini belgilaydi"[9].

H.A.Гончарова o'zining "Логический подход к формированию филологической компетенции студентов магистратуры педагогических вузов" mavzusidagi dissertatsiyasi avtoreferatida mantiqiy yondashuvning afzalligiga to'xalib, T.Sh.Shixnabiyevaning quyidagi fikrini keltiradi: "...aniq semantika va xulosa chiqarish qoidalarining mavjudligi, bilimlarni formulalar to'plami shaklida taqdim etish[4].

Tadqiqotchi N.Axmedovaning "Integrativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish" mavzusidagi tadqiqot ishida

“Pedagogika” ensiklopediyasida “Integrativ yondashuv” tushunchasi quyidagicha talqin qilingan: Integrativ yondashuv – ta’lim-tarbiya jarayonini tashkil etish va boshqarishda boshqariluvchi obyektga bir necha yondashuvlar(vaziyatli, tizimli, innovatsion va h.k.)ni birgalikda qo’llashni anglatuvchi tushuncha. Mazkur atama umumlashtirilgan yondashuvlarni ifodalaydi”[2], deya ta’kidlagan.

“Kognitiv yondashuv - deganda fikrlash, eslash, tilni o’rganish va ishlatishni o’z ichiga olgan aqliy faoliyat tushuniladi. O’qish nutqiy faoliyatida kognitiv yondashuvni qo’llaganimizda, biz ma’lumot va tushunchalarni aniqlashtirishga e’tibor qaratamiz. Dastlab, kognitiv yondashuv jarayoni 1950-yillarda psixologiyada o’rganilgan. Keyinchalik psixolingvistlar Jerom Bruner va Devid Ausubellar tomonidan tilni o’rganishda og’zaki ta’lim jarayoniga tatbiq qilingan va ongli fikrlashga ko’proq e’tibor qaratilgan. Shunday qilib, tilni bosqichma-bosqich o’rganish va o’qitishning kognitiv yondashuvi ishlab chiqilgan”[8]. Yuqorida berilgan yondashuvlar tahlili Boshlang’ich sinf o’quvchilarini PIRLS xalqaro baholash dasturiga tayyorlashdagi mantiqiy va kreativ fikrlashini o’stirishga asos bo’ladi.

Hozirgi zamonaviy innovatsion sharoitda ta’lim tizimida olib borilayotgan islohot talablaridan kelib chiqib ta’lim tizimidagi dolzarb muammolardan biri boshlang’ich sinf o’quvchilarini matnni tahlil qilishga o’rgatish, yosh avlodning nutqiy malakalarini va tafakkurini rivojlantirish, ularni nutqiy vaziyatidan kelib chiqib mantiqiy, kreativ fikrlashga o’rgatish borasidagi bilimlarini kengaytirish asosiy vazifa hisoblanadi. Bu esa til va o’qish savodxonligi bo’yicha maxsus qiziqarli darslar tashkil qilish va o’quvchilarning matn vositasida mantiqiy fikrlashini muntazam va izchil rivojlantirib borishni taqozo qiladi. Boshlang’ich sinf o’quvchilarining o’qish savodxonligi darslarining asosiy vazifasi o’quvchilarning og’zaki va yozma nutqini rivojlantirish, matn bilan ishlash ko’nikmasini shakllantirish, o’z fikrini mazmunli va izchil tarzda ifoda eta olish, matn mazmunini tahlil qilish, undan xulosa chiqarish, matndan axborotni olish va undan foydalanish, g’oyalar, ma’lumotni talqin qilish hamda uyg’unlashtirish orqali mantiqiy xulosa chiqara oladigan yetuk, barkamol shaxsni voyaga yetkazishdan iborat.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati:

1. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining “2024-yilda ta’lim, sog’liqni saqlash, raqamlashtirish, madaniyat va sport sohalarida amalga oshirilishi lozim bo’lgan ustuvor vazifalar” mavzsidagi videosellektorda so’zlagan nutqidan. 05.02.2024-yil.

2. Axmedova N.M. Integrativ yondashuv asosida bo’lajak o’qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish. Ped.fan.fals.dok...diss... Toshkent, 2020. -268 b.

3. Дондокова Р.П. Сущностная характеристика и структура коммуникативной компетентности // Вестник Бурятского Государственного университета. 1.1. 2012. — С. 19. Электронный ресурс: — URL: file:///C:/Users/LinK/Downloads/сущностная-характеристика-и-структура-коммуникативной-компетентности. Дата обращения: 29.09.2019.

4. Гончарова Н.А. Логический подход к формированию филологической компетенции студентов магистратуры педагогических вузов (на материале

национальных вариантов английского языка)/ Автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора педагогических наук. Ярославль -2011. С 6.

5. Лосева Л.М. Как строится текст / Пособие для учителей. Пере.изд. – М.: Просвещение, 2000. – С. 4-5.

6. Matjon S. Maktabda adabiyotdan mustaqil ishlar. – T.: O'qituvchi, 1996. – 108 b

7. Мокина М. Чтение – основа грамотности // Ж. Етносфера. –М.: 2008. - №12. –С.200.

8. Ro'zmetova D.A. Talabalarga ingliz tili potensial leksikasini o'rgatish. Ped.fan.fals.dok.diss... Chirchiq-2022. -189 b

9. Уразова М.Б. Совершенствование технологии подготовки будущего педагога профессионального образования к проектировочной деятельности. Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук. Ташкент-2015. – с 42.

10. Yuldasheva D.N. O'zbek tilini o'qitish metodikasi (kognitiv-pragmatik yondashuv asosida) [Matn] : darslik / .Buxoro: OOO "Sadridin Salim Buxoriy" Durdona nashriyoti, 2021. - 191 b

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING INTELLEKTUAL KOMPETENTLILIGINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-METODOLOGIK ASOSLARI

Abduraxmonova Noila Nasim qizi

Guliston davlat pedagogika instituti doktoranti (DSc)

Anontatsiya: Ushbu maqolada bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining intellektual kompetentligini rivojlantirishning ilmiy-metodologik asoslari yoritilgan. Zamonaviy ta'lim talablari asosida bo'lajak pedagoglarning intellektual salohiyatini oshirish tizimi va uning tarkibiy qismlari tahlil qilingan. Muallif bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda intellektual kompetentlikni shakllantirish modelini taklif etadi. Tadqiqot natijalari oliy pedagogik ta'lim tizimida o'quv jarayonini tashkil etishda uslubiy manba bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: intellekt, kompetentsiya, talaba, ta'lim, tarbiya, fikrlash, texnologiya, didaktika, pedagogika.

Аннотация: В данной статье рассматриваются научно-методические основы развития интеллектуальной компетентности будущих учителей начальной школы. Система повышения интеллектуального потенциала будущих учителей и её компоненты анализируются с учётом современных образовательных требований. Автор предлагает модель формирования интеллектуальной компетентности в процессе повышения квалификации будущих учителей. Результаты исследования служат методическим ресурсом для организации образовательного процесса в системе высшего педагогического образования.

Ключевые слова: интеллект, компетентность, ученик, образование, воспитание, мышление, технология, дидактика, педагогика.

	BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARIDA TABIIY-ILMIY SAVODXONLIK ASOSIDA TADQIQOTCHILIK KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH	
16	Misirova Nodira Tovbayevna, Ergasheva Madina Qahramon qizi BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINI KASBIY-IJODIY FAOLIYATGA TAYYORLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH	195
17	U.U.Shukurova. M.G'.Normamatova. BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINING TA'LIMGA PSIXOLOGIK TAYYORGARLIGI TUSHUNCHASI VA UNING MAZMUNI	198
18	Djakbarova Mahliyo Ibraximjonovna BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARIDA NUTQ RIVOJLANISHINING UMUMIY XUSUSIYATLARI	201
19	Umarov Xusniddin. BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINING ILMIY-IJODIY KOMPITENTSIYALARINI RIVOJLANTIRISH	206
20	Umarov Husniddin Egamboyevich, Qodirova Madina Olimjon qizi BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARINING EKOLOGIK TAFAKKURINI SHAKLLANTIRISHDA BADIY ADABIYOTLARNING O'RNI	210
21	Umarov Xusniddin Egamboyevich. Abduqunduzova Odina Ortikali-qizi. BOSHLANG'ICH SINFI ONA TILI DARSLARIDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISHNING O'RNI VA AHAMIYATI	215
22	Xoliqov Umidjon Qo'chqarovich. Raximova Farangiz Umidjon qizi. Xoliqov Xondamirbek Umidjon o'g'li BOSHLANG'ICH TA'LIMDA SHAXMAT O'YININING O'QUVCHILAR TAFAKKURIGA PSIXOLOGIK TA'SIRI.	217
23	Xoliqov Umidjon Qo'chqarovich BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINING PEDAGOGIK FAOLIYATINI SAMARALI TASHKIL ETISHDA SHAXMATNING TA'SIRI	220
24	Bayzakova Malika. XALQARO BAHOLASH DASTURI ASOSIDA BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINI METODIK TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISHNING MAVJUD HOLATI	224
25	Sevara Shaxriddin qizi Karimova BOSHLANG'ICH TA'LIMDA TABIIY FANLARNI INTEGRATSIYALASHGAN ASOSDA O'QITISHNING METODIK VA KOGNITIV ASOSLARI	228
26	Karimova Sevara Shaxriddin qizi BOSHLANG'ICH SINFLARDA TABIIY-ILM-FAN DARSLARINI INTERAKTIV VA KOGNITIV USULLAR ORQALI TASHKIL ETISH	234
27	Qayumova Shoxsanam To'lqin qizi. BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINI O'QUVCHILARDA O'QISH SAVODXONLIGINI RIVOJLANTIRISHGA TAYYORLASHDA 5E MODELIDAN FOYDALANISHNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI	238
28	Utanbayeva Dildora Abdixadirovna. BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINING BADIY MATN USTIDA ISHLASHGA METODIK TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLARNING AHAMIYATI	245
29	Abduraxmonova Noila Nasim qizi. BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFI O'QITUVCHILARINING INTELLEKTUAL KOMPETENTLILIGINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-METODOLOGIK ASOSLARI	249

**“UZLUKSIZ TA’LIM TIZIMIDA MALAKALI
MUTAXASSISLARNI TAYYORLASHNING MUAMMO VA
YECHIMLARI: 5 E MODEL MOHIYATI, XORIJIY
TAJRIBALAR” MAVZUSIDA RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
ANJUMAN MATERIALLARI**

2026-YIL 22-23-MAY

Bosishga ruxsat etildi. 04.06.2026 y.
Qog`oz bichimi 60x84 1/16.
Times New Roman garniturasida terildi.
Ofset uslubida oq qog`ozda chop etildi.
Nashriyot hisob tabog`i 54. 5, Adadi 100. Buyurtma № 71
Bahosi kelishuv asosida

“BROK CLASS SERVIS” MChJ bosmaxonasida chop etildi.
Manzil: Toshkent shahar Zargarlik ko'chasi, Segizbayeva 10a.